

محل مطبعه و اداره :

جفـال اوغلنده امنيت

صندوغى جوارنده

شنگول يقوشنده

۲۵ نومرو

مستشرقنامه

۱۳۲۶

اظهار :

مسلكمزه موافق آثار

جدیده مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلمه یین آثار اعاده اولنماز

دیه ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات ، تاریخ ، رسایا بیاتمه و بالخاصه احوال و شیوه اسلامیه در بحث ایرد و هفته ده بر نشر اولنور .

آبونه بدلی

صاحب و مؤسساری :

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

سنه لکی	التی آیلنی	غروش	روسیه	سائر ممالک اجنبیه
۶۵	۳۵	غروش	»	»
۶۵	۳۰۵	روبله	»	»
۱۷	۹	فرانق	»	»

قیرلمه دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

بشمجی جالد

۴ محرم پنچشنبه ۲۳ کانون اول ۳۲۶

عدد : ۱۲۲

اصلاح مدارس حقنده

ظنين جريدة معتبره سنك ٧ كانون اوله مصادف ٨٣٤ نجى نومرو سنده كى «اصلاح مدارس» عنوانى مقاله يى او قويوب هر كس كى بن ده بك زياده سويندم . ظن ايدييورم كه بو مسئله مهمه ، علماء كرام و اساتذة عظام حضراتندن بك چوغنك انظار دقتلرني جناب ايتمشدر و بو هفته نشر اولنه جن صراط مستقيم ، تعارف مسلمانين و بيان الحق كى دينى و علمى مجاهل مركز قيمتدار ستونلرى ، بو بابده علماء بنامزك كوهرنثار قلملريله يازلمش مقالات مفيدى احتوا ايده جك و او سطور عاليه مياننده بو فقيرك يازدينى جمل عاديه هيچ برقيمت و مزيتى حاز اوليه جق . بونكله برابر ، شو عنصر اسلامك ناجيز بر عضوى اولقى صفتيله بو بابده كى تمنياتى و فكرى يازمقدن بر ذرلو ضبط نفس ايده مدم .

اولاً : بر آن اهمال و تأخيري جاز اوليسان بو وظيفة مهمه يى بالتقدير ايفاسى ايجون ذوات مقتدره دن مركب بر قوميسيون انتخاب ايلمه لرندن طولايى استاد محترم موسى كاظم افندى حضر تارينه عن صميم القلب تشكراتى تقديم ايدييورم .

ثانياً : قوميسيون اعضاي محترمه سنك لازم كنن بالجملة اسبابه توسل ايدرك درعهده ايتدكلى بو آغير ، آغير اولمقله برابر يك عالي و مقدس و تكميل عالم اسلاميك ترقى و تعاليسنه مدار اولان وظيفة جليلهده موفقيت تامه استحصال ايلمارني جناب حقندن تمنى ايدييورم . بو قوميسيونك كچنده خطبه لرك اصلاحى ايجون تشكيل اولنان قوميسيون كى هيچ بر نتيجه الده ايتمكسزين طاغيلمه ملرني تأمين ، اصلاح پروگرامنى تنظيمدن صوكره تطبيقى تمهيد و تسريع خصو- صنه نه كى اسباب و مقدماتك استحضارى لازم ايسه كافه سنى تمهيد ايلمك قوميسيون اعضاي كراميله برابر استاذ محترمك ده اك برنجى يابه جقلى ايشن اولديغندن ، بوكونه قدر البته يابنه مشدر ، ظن ايدرم . قوميسيونك تشكيلى خصوصنه كلنجه ؛ بو بابده « حكمت »

غزته سنك ٣٧ نجى نومرو سنده نشر اولمش « شيخ مهردين عروسى » افندى حضر تارينك فكرينه تماميله اشتراك ايدييورم . اوت قوميسيونه انتخاب اولنان ذوات كرامك اقتدار و عرفانلرني تسليم و تقدير ايلمكاه برابر دييورمكه بو قدر مهم بر اصلاح پروگرامنى تنظيم ايجون انجق يدى كيشيله اكتفا اولنملى ايدى . بو قوميسيونك اعضاسى لا اقل اوتوز كيشى اولملى . استانبولده كى محمود اسعد ، اسماعيل حقي « دارالفنون مدير ثابيسى » و طاهر « بروسه مبعوثى » بلكر كى اساتذة كرام حضراتى ده انتخاب اولملى برده مصر ، فارس هندستان علماسندن اصلاحك لزومنى تقدير ايدن افاضل ايله قران علماسندن عالم جان البارودى ، موسى بيكليف كى شرقك بالجملة مؤسسات علميه سنى تدقيق و تفتيش ايدن ذوات كرام دخى تشريك اولملى ايدى . بو ميانده شام ، بيروت و سائر كى كندى ولايات علماسنى ده اونو تمامق ايجاب ايدييورم . بو صورتله بك چوق فضلاء اسلامك اشتراكيله يابيه جق پروگرام

والمضيقة للحقائق المغالطه الخارجية التي هي عبارة عن مس الشخصيات و استعمال مايشير الانفعالات فان الرى يتذبذب معها والعقل يطيش والحقائق تتلاشا وبقوم مقام ذلك كله الشهوة الغضبية وحب الانتمام و اين العاقل الثبت الذى يسخر بذلك كله ويعرض عنه اعراض كريم ويحفظ مقامه ويثبت مع عقله ولا يؤثر عليه شئ من ذلك بناء على هذا كله فرجائنا من كل واحد من مبعوثينا الكرام ان يظهر مظهر الطهارة الصادقة والرأى الصائب والحكمة وان يقوم بما وكل لامنته من حياة الامة وترقية شئوننا النسيين سلما بيديه تم قيام وان يلازم السكون والمدارات طبق ماشرحنا اعلاه وليعلم ان الحق في غير البديهيات واليقينات لا يمكن في العادة ان يدعى انه في جانب شخص معين ما عدا الانبياء والرسل على تفصيل ولو علم شخص ملازم الرأيه الحق قطعاً والطهارة لوجدانه جزماً لا يتخذ وحده مدبر او سلمت له الشئون من غير سؤال واسترخنا من هذا العناء ولكن عادة الله بخلاف ذلك ولهذا قدمت قاعدة الجماعة شرعاً وطبعاً وادباً ومعناها وجوب اتباع الاجماع او الغالب من الآراء في كل مجالس الشورى و اعتبر المارق من ذلك شاذاً وقد قال المرشد الاعظم صلى الله عليه وسلم يدالله مع الجماعة والمعوية عصمة وتوفيق وفي رواية اخرى يدالله على الجماعة ولعلاوة علاوة حفظ وصون فالجماعة مصومة وموقفة ومصونة وقال ايضاً من شدشد في النار فالمبعوث الكريم حينئذ واجب عليه بمقتضى رأيه بناية الهدى والطهارة والايضاح فان رجعت الجماعة كلها او جملها اليه فليحمد الله تعالى على اصابة الحق وان خولف بالاجماع او الاكثر فليتهم نفسه وليلازم الجماعة بلا الجحاح مطمئن النفس ساكن البال وهو معذور وفعاله مبرور وسعيه عندالله و خاصة عباده مشكور واذن انفعال للنفوس ولا اغبرار للوجوه ولا ارتفاع للاصوات ولا انتصار للشخصيات والحق ابلج و الباطل الجليح والمصالح مكفولة والنتائج لامة والوطن مأمولة وليعلم كل مبعوث كريم ان من جملة ما تعتقده الامة فيه وتكلف به وتراه من اهم وظائفه ان يكون واقفاً بكل دقة على كل فساد في جهة المكلف من قبلها علماً باسبابه و بالقائمين بز عامة وان يسعى بوعظ امته واقناعهم وترويج مقاصد الحكومة فيهم التي هي في الحقيقة مقاصد كل الملة وسبب نجاحها و راحتها من جهة وان يبادر لا علام القوة الاجرائية باشخاص المنسدين لكف شرهم وتطهر الامة منهم تكفي مؤنة الاختلال وسفك الدماء وتلف الاموال من جهة اخرى واذن ذلك يكون قد خدم بلاده خصوصاً والدولة والامة عموداً اما ان الم يقم بهذه الوظيفة التي هي من اول وظائفه عجزامنه او عمدا ومشاركة في الشقاوة والاختلال فقد خان منوبيه والملة واستوجب ان يساق للمجس العرفى قبل ان تعلن الادارة العرفية في جهته فالما ان يحكم عليه بترك ما لا يستطيعه لا هله ان ثبت جهله واما ان يقتصر منه جزاء ما اقترفت نفسه الخيثة ان ثبت عمده فمليكم يا نوابنا الكرام ان تمنعوا في هذه الحقائق وتجروا على مقتضاها وتخذوها صلية لكم وعليكم يامة ان تحملوا انوابكم على ذلك بنسريات جرائدكم ونصائح مجلاتكم وعظوهم يقول الله تعالى فبشر عبادى الذين يستمعون القول فيتبعون احسنه اولئك الذين هداهم الله واولئك هم اولو الالباب والله يكفينا شرانفسنا وشر كل ذى شر وياهمنا الرشد وبقينا الضر

السيد صالح الشريف التونسي

عنوانی پک مینجی : انسانیتہ خدمت ! معنون ایسه بونک طبان طبانه ضدی . بونی هر عثمانلی بیلیور و هر حمیتی یورک بونکچون قان آغلیور ، ظن ایدرم .

شو حالده بز بو حقیقتلری اعتراف ایدلم واسالی اصلاحاته باشلايلم . متندر خواجهلر و معلملر یتیشدیروب اورالره کوندرلم . بر تک فرانسیز تبعه سی اولمدینی حالده اون بش ، اون آتی میلیون عرب تبعه سی بولنان ممالک عثمانیه ده لسان فرانسوی اوزرینه تدریسات اولنان مکتب سلطانی بولنسون ، حتی بونکده اکتفا اولمیب یکانه چاره نجات ، وسیله ترقی تدریساتک فرانسیزجه اولنندن عبارت ایتمش کی ولایتده بولنان اعدادیلرده سلطانی به تحویل اولنسونده ... تدریساتی لسان عربی اوزرینه اجرا اولنه جق ولو بر تک مکتب سلطانی اولماسون . اوت ، نیچون اولماسون ؟ هیچ اولمازسه نیچون مدرسلر مزده تدریسات لسان عربی اوزرینه اولماسون ؟

بناء علیه شیمدیکی قومیسینونک تعهد ایتمدیکی وظیفه پک بیوک و پک آغیردر . حتی دین و وطنک مابه النجاتیدر . قومیسینون اعضای محترمه سی بو بایده پک اوزون و درین دوشونوب تدابیر اساسیه اتخاذا و آجیقلی یارلر مزه یکانه مرهم اوله جق اسبابه توسل ایتملر سسه او زمان قوجه متنبی نک :

كان الجرح ينفر بعد حين اذا كان البناء على فساد
دیدیکی کی ایتمز نقصان ، و تدابیر مزنا تمام اولمش اولور .
بوکونلک شو قدرله اکتفا ایدرک معروضاتک دیگر قسمی
آتی به ترک ایدیورم .

عالم جان الادریسی

مهم بر مسئله اجتماعیه :

دارالمعلمینلر - زراعت - عسکرلر

ثروت ملیمیزک ، موقع اقتصادیمیزک تعالیسنی ، ملت عثمانیه بی تشکیل ایدن کافه صنوف خلق ، ایکی بیچ سندن ، ۱۰ تموز ۳۲۴ بیوک کونندن بری هپ تنی ایدیور . بونکچون ، غزته لیمز یوزلرجه مقالهلر یازدی ؛ خطیب لیمز ، عالم لیمز پک چوق شیر سویله دی ، قونفرانسار ویریلدی . ملتک ، عثمانلیلرک بو قدر آرزوسنه ، خواهشنه رغماً بر قاج اوفاق و اهمیتسز تشبیدن ماعدا هیچ بر حیات اقتصادی مزده حرکت کوربله مدی . اساساً بویله بر غیرتک ، حرکتک کورولمسی ده مجال بمنتع ایدی ، چونکه سنهلر دنبری اویوشوق بر جریانک ، حیاتک نیچه سنده ایکنه ی خلقندن بقته بویله بر قدرت ، جوالیت بکنه مک نه قدر عبث ایدی . آتی اقتصادیمیزی بر محیط مساعد و قدرت داخلنده یاشامق ایچون اساسلی تدبیرلره مراجعت ایتمک احتیاجی حسن ایدیور . هر خصوصده کسب قوت و مکنت ایتمه مزه واسطه مستقل اولان ثروت ملیه نک بر موقع رصین ده تقرر ایتمسی معارفه ، معارف ابتدائی نک ، مستثنا و اعتدالی بر صورتده اظهار موجودیت ایلمه سنه لزوم کوستریبور .

دها واسع ودها مفید اولوردی . بونک بویله یاپیلماسنده فضله بر کلفت و زحمتده یوقدر . چونکه دیار بعیدده و بالخاصه ممالک اجنبیه ده بولنان ذواتک بالذات حاضر اولمالری بر آز مشکلاتی بادی اوله جق اولورسه ، اوزمان یالکنز بالواسطه افکارلرینک استحضار یله اکتفا اولنوردی . بلکه خدمت اسلامییه اوغورنده معروض قاله جقاری مشکلاتی استصغار ایدوب کلنلری ده بولنوردی .

اصلاحات حقنده کی معروضاتم : مدرسلر مزک کافه سنده اولمازسه بیله ، اساساً ایکی به تفریق اولنه رق بر قسمنده ، و یا خود تالی و عالی ناملری به تقسیم اولندقدن صکره قسم عالیسنده ، تدریسات ، لسان عربی اوزره اولمالیدر ، مدرسه اکل ایدن خواجهلر مزک اکثریسی عربجه تکلم . کتابت و خطابه مقتدر اولمالیدرلر .

بویله اولمالری بزم ایچون دیناً و سیاستاً لازمدر . و یا به جغیز مهم امور دندر . دیناً لازمدر ؛ چونکه اساس دینیزی تشکیل ایدن آیات قرآنیه ایله احادیث نبویه بی حقیه آکلایوب متضمن اولدقلری حتایق علویه نامتاهیه دن استفاده ایده بیلمک آنجق بو سایه ده اوله بیلور . سیاستاً ده لازمدر ؛ چونکه بوکون مع الاسف اعترافه مجبورزکه قوجه عربستانک تکمیل سوریه و جزیره العرب قطع دلرینک بزه ارتباطی پک ضعیف و کوشکدر ، حتی همان همان ایزدن کیتمک اوزره در . بوکون اورته ده « عربلق و ترکک » مسئله سی مع التأسف موجوددر . همده کال دهشتله حکم فرمادر . بونی اعتراف ایتمیزک « بویله بر شی یوقدر بو آنجق ایکی طرفندن ده اوج ، درت بدخواه سرسرینک اشاعه ایتمک لری خبردر » دیمک ، بر حقیقت ظاهره بی ستره چالشمق و بوضورتله کندی کندومزی آلداتمقدر . بونک بویله اولدینی بر قاج هفته دن بری بابان زاده اسماعیل حق بک افندیکن طنین ستونلرنده نشر ایتمدیکی وقوعات و وثائق ایله ثابتدر . ۱۲۱ نومرولی صراط مستقیمده کی محمد مأمون افندیکن مقاله عربیه سی ده بونی تأیید ایدیور .

اوت ، حقیقت بو مرکزده در . بوکا سبب اولانده یینه بزز . چونکه بز اوقوجه سوریه قطع سنه آتش عصیان بردن بره پارلادقدن صکره یکر می ، اوتوز طابور عسکرله کیدر و موقتاً او آتشی اطفادن صکره بونی بیوک بر موقیقت عد ایدرک تکرار دوتر کلیرز . اورالرده منتظم مکتبلر کشاء و مقتدر خطیب و واعظلر ارسال ایدوب اونلرک قبلرینی تسخیر ایدرک بردها عصیان ایتمیزک بر صورتده ربط ایتمکی دوشونمبورز ، یا خود دوشونبورزده یایمبورز .

حالبوکه آوروپالیر تکمیل سوریه بی ضبط ایتمشار ، بیوک شهرلردن باشلا یوب اوفق کویلره وار نیجه قدر مکتبلر ، خسته خانلر ، مطبعهلر تأسیس ایتمشار . فرانسلرک ، آلمانلرک ، انکلیزلرک ، ایتالیا لرک جسم ، جسم مؤسسه لری وار ، حتی اک غریبی شوراسیدر که روسیه حکومتی ده کندی مملکتده کی کویلرک پک چوغنده مکتب اولمادی بی حالده بزم جبل لبنانده کی بعض کویلرده مکتبلر کشاء ایندیرمش . بو دولترک بونجه فدا کارلرندن مقصدلری ندر ؟ مقصدلرینک